

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L 1.000
Letna naročnina . . . . . L 2.000
Letna inozemstvo . . . . . L 3.000
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XVI. - Štev. 31 (804)

Gorica - četrtek 30. julija 1964 - Trst

Posamezna številka L 40

Ali še ni dovolj? De Gaulle, Evropa in Amerika

Mislili smo, da je nedostojnost pri ženskem oblačilu dosegla skrajnost. Kako smo se motili! Vsako poletje prinaša moda kaj novega. Letos razkazujejo nekatere ženske svoje hrbte do pasu in hodijo po cesti tako lahkomišelnost, kot da bi bila ta obleka najbolj navadna stvar na svetu. Na plaži bi bila ženska nič več ne čudimo, saj je število tistih, ki so se odločile za tako kopalno obleko, nenavadno visoko: »Sedaj je nemogoče, da bi znašli še kaj, s čimer bi bila ženska še manj oblačena!« — smo si dejali. A nismo delali računov s tistimi, ki ustvarjajo modo in imajo v tem oziru — da bi bila ženska čim manj oblačena — bogato domišljijo, ki se zlasti razvije ob nastopu poletja. In tako so ti gospodje — ali kako naj jih že imenujemo — prišli do drzne zamisli, da je mnogo bolj, če je ženska kopalna obleka sestavljena iz enega dela. Oh, nikar ne mislite, da iz takega dela, ki bi pokrilo vso žensko goloto! Ne! Potemtakem bi se spet vrnil k navadni kopalni obleki in to ne bi bila več modna novost. Treba je napraviti tako kopalno obleko, ki je sestavljena samo iz spodnjega dela, to se pravi iz hlač, ki nimajo zgoraj nič drugega kot dvoje naramnic. In tako je prišel na modno tržišče takozvani »topless«!

Ne, ta moda se za srečo še ni polastila ženskega sveta. Toda nikar si ne delajmo utvar. Čim bo katera imela toliko »pogum«, da se bo tako slečena razkazovala na kaki plaži, bo kmalu imela za seboj druge, ki ji bodo sledile. Sicer se je to že zgodilo v Ameriki. Dve dekleti, Lee Schelley in Lucky Winn sta se »jumaško pokazali« na raznih obalah, brez vsakega strahu pred javnostjo. Niti najmanj ju ni prizadelo, da ju je policija čakala in da sta bili v središču pozornosti.

In ne pozabimo na izjave nekaterih filmskih igralcev. Kim Novak je v tem oziru dala kaj čuden odgovor: »Vse ali nič«. Elke Sommer se je nasmehnila, češ, to ni zanjo noben problem, saj je vajena na vse kaj drugega. Vivien Leigh je izjavila, da odobrava to modo. Nekateri revije so izvedle anketo med drugimi ženskami in rezultat je žalosten: polovica vprašanih žensk in deklet se je izrazila v prid te nove kopalne obleke.

Pred nekaj dnevi je Paula Williams, Miss Galles, imela intervju na angleškem radiu.

Brez pomisleka je izjavila, da dekletu, ki hoče zmagati na natečaju za izvolitev Miss, ne zadostuje samo lepota in pridnost. Potrebno je še nekaj drugega, kar vsaka ženska »hvala Bogu« lahko nudi. V Londonu je pred dvema tednoma neka Rae Southern prišla v nek klub v večerni obleki topless. Se je takih primerov, a nesmiselno in nepotrebno bi bilo, da bi jih tu naštevati. Ena stvar je dognana: časopisi in revije, zlasti pornografske, so na račun te nove mode povišali število izvodov. To se zlasti dogaja v Združenih državah. Nekateri tovarne igrače pošiljajo v Škottlah, namenjenih otrokom, tudi pornografske slike in zagotavljajo, da na zahtevo lahko dobavijo še druge, mnogo bolj spolzke.

Moda toplessa je našla svoj odziv tudi pri italijanskem tisku, ki pa na slošno ni izrazil ostre obsodbe v tem smislu. Nasprotno: nekateri časopisi so bili celo mnenja, da »malo več sonca koristi, saj tudi zdravnik tako svetuje«. Nedostojnost, ki je v Italiji zlasti s pomočjo kina dosegla visoko stopnjo, še ni prišla do vrhunca, to se pravi, da je topless za enkrat samo predmet obravnavanja. Vendar ni izključeno, da se bo tudi našlo kako »pogumno« dekle, ki bo pljunilo na dostojnost in bo napravilo isto kot dve prej omenjeni ameriški dekleti. Vse lahko pričakujemo, kajti ozračje je danes tako, da se ne smemo več ničemu čuditi.

Mnoge ženske izražajo svoje ostre obsodbe proti moškim, češ: »Kakšni so. Mi jim služimo samo za uživanje. V nas ne vidijo drugega kot telo.« Pred kratkim se mi je zgodilo, da je mimo mene šla neka napol oblačena (ali napol slečena) ženska. Za njo sta hodila dva moška. Zablelo me je, ko sem slišala njune besede, kajti tista dva moška sta govorila o vseh ženskah na splošno in jaz sem se kot ženska čutila globoko prizadeta. A v dnu duše sem jima morala dati prav: če se ženska tako nesramno izpostavlja, potem ni treba, da se toži nad moškimi. Če on vidi pri njej samo telo in nič drugega, se to zgodi, ker mu ona niti ne nudi drugega. Ne dajajmo za vse samo moškimi krivde! Če je danes nedostojnost dosegla tako stopnjo, je za to kriva predvsem ženska. Nekateri so mnenja, da sta sramežljivost in dostojnost popolnoma neumestni, saj živimo v 20. stoletju! Emancipacija je dosegla tako stop-

Francoski predsednik De Gaulle je pretekli teden imel napovedano tiskovno konferenco. Ob prisotnosti devet stot francoskih in tujih časnikarjev vsega sveta je še enkrat ponovil svoja stališča do glavnih mednarodnih vprašanj. Za razliko od podobnih nastopov v preteklosti je bil to pot izredno polemičen do ZDA in zlasti še do Zahodne Nemčije in Italije, kateri je obtožil zastoja v procesu združevanja Evrope.

ZA NEODVISNO EVROPO

Eden glavnih argumentov, o katerem je francoski predsednik največ polemiziral s svojimi evropskimi zavezniki, je bilo vprašanje zahodne evropske skupnosti. Dejal je, da je nastopil čas, ko se mora Evropa otresti ameriškega varstva in nastopiti lastno pot v mednarodni politiki. »Zahodne države naše stare celine — je dejal De Gaulle — so obnovile svoje gospodarstvo in obnavljajo svojo vojaško moč. Ena od teh — Francija, postaja atomska sila. Zavedajo se skupnih vezi, ki jih družijo in s tem združenega dejstva, da Evropa lahko zaživi kot samostojna politična sila.« V tem smislu je tudi razlagal spore v komunističnem taboru. Sovjetsko zvezo je označil za »največjo in morda zadnjo kolonialno silo našega časa«. To je po De Gaullo-vem mnenju znamenje časov, da razdelitev sveta v dva tabora, sovjetskega in ameriškega, ne odgovarja več sedanji stvarnosti.

»Zavezništvo z Ameriko je trenj, da se danes ženska ne sme ničesar več sramovati, kajti drugače se kaže nazadnjaška. Hoditi mora v koraku z napredkom. Toda kako čuden je ta napredek, ki je s toplessom dosegel najvišjo mero nesramnosti. To je za žensko najbolj žalostno nazadovanje, ki naredi iz nje zgolj sredstvo za uživanje. Čas je že, da se ustavi to blazno drvenje v prepad skrajne predrznosti in nesramnosti.

Miranda Zafred

ba ohraniti, dokler traja sovjetska grožnja, — je poudaril francoski predsednik, — toda za Evropo izginjajo drug za drugim vzroki, ki so to zavezništvo spremenili v podrejenost. Nekaterim se zdi še vedno normalno, da je Evropa podrejena politiki z onstran oceana. Vsi dosedanja načrti o politični združitvi Evrope ne upoštevajo te stvarnosti. Samo vlade držav so sposobne, da vodijo in sprejmejo odgovornost za neko politiko. Zato je Francija predlagala ostalim članicam SET-a začetek organiziranega njihovega sodelovanja na osnovi ohranitve suverenitete posameznih držav. Ta načrt je načelno odobrila tudi nemška vlada, toda ugovori rimske vlade ob podpori Belgije in Holandske so načrt zavrnili.

FRANCOSKO-NEMSKA POGODBA

»Francija in Nemčija sta hoteli to politiko nadaljevati s sklenitvijo medsebojne prijateljske pogodbe. Toda po približno 18 mesecih z izjemo nekaterih delnih rezultatov, ni omenjena pogodba pripeljala do kakršne koli skupne politike ne v pogledu reforme atlantskega zavezništva, ne glede odnosov z Vzhodom, ne glede tretjega sveta, ne glede SET-a in evropske skupnosti. Vse to pa zaradi tega, ker v nasprotju s tem, kakor smo mislili, ni Zahodna Nemčija še prepričana, da mora biti politika Evrope neodvisna. Če bo to stanje negotovosti še trajalo, — je zagrozil francoski predsednik — lahko pride do tega, da se članice rimskih pogodb (SET) tudi razidejo. V pričakovanju, da se nebo razjasni, bo Francija še nekaj časa čakala, a istočasno vodila z lastnimi sredstvi neodvisno evropsko politiko.«

Zatem je De Gaulle govoril o dosedanjih uspehih Francije na področju atomske obrambe. Prva atomska letalska enota bo še letos operativna, leta 1966 bo pa že

imela dovolj leta in izstrelkov. Leta 1970 bo Francija imela že 2000 bomb vrste Hirošima.

ODMEVI V SVETU

Izjave francoskega predsednika so sprožile pri zaveznikih živahne reakcije. Najbolj so bili prizadeti v Bonnu, kjer je vladni glasnik Von Haase podal izjavo, da politika zvezne republike ni odvisna ne od Francije ne od Amerike. S tem je bonnska vlada hotela zavreči De Gaullovo trditve o podrejenosti evropskih držav ZDA. V noti je tudi rečeno, da je tesna povezanost z ZDA v okviru atlantskega zavezništva osnovna komponenta nemške zunanje politike.

Zgleda, da je s tem konec medenih časov med Francijo in Zahodno Nemčijo, katere je francoski predsednik mislil ovekovečiti s pogodbo o medsebojnem prijateljstvu in sodelovanju. Ti časi so trajali le 18 mesecev. Z umikom Adenauerja je postalo jasno, da je francosko-nemška pogodba izgubila vsak praktični pomen in ostala le še kot simbol zblizanja obeh sosedov.

Tudi ameriški predsednik Johnson je zavrnil De Gaullovo očitke, da hočejo ZDA obdržati evropske države v podrejenem stanju. Zavrnil je tudi predlog o sklicanju nove konference za Jugovzhodno Azijo poudarjajoč, da vprašanje ni v tem, da se skličejo nove konference, ampak da se spoštujejo že sprejeti sklepi in dogovori.

Italijansko zunanje ministrstvo je v odgovor De Gaullo-vega izjave iz strani poudarilo zvestobo Italije atlantskemu zavezništvu in evropski solidarnosti.

Nova vlada v Italiji

Po skoro enomesečni krizi je poslanec Moro uspel sestaviti drugo izdajo vlade levega centra. Pogajanja med štirimi strankami (krščanskimi demokrati, socialisti, socialdemokrati in republikanci) so bila težka in v gotovih trenutkih tudi dramatična. Končno so delegacije štirih strank dosegle sporazum o spornih točkah vladnega programa, ki so bile: privatno šolstvo, gospodarsko načrtovanje ter raztegnitev levega centra na deželne, pokrajinske in občinske uprave.

Značilnost nove vlade je v tem, da je doseženi sporazum o vladnem programu bolj jasn in da daje prednost ukrepom za ozdravljenje neugodne gospodarske konjunktore. Kar se tiče osebnosti, ki sodelujejo v vladi, sta samo dve spremembi. Izpadla sta dva ministra in sicer proračunski minister Giolitti (socialist) ter krščanski demokrat Bosco. Nadomestila sta ju Pieraccini in Delle Fave.

Odsotnost Giolittija in Bosca je druga značilnost nove Morove vlade. Poslanec Giolitti ni hotel več sodelovati v vladi, ker se ni strinjal s programom. Giolitti spada namreč v skupino okoli Lombardija, ki je v osrednjem strankinem odboru glasovala proti udeležbi socialistov v vladi. Lombardi sam je odstopil kot urednik strankinega dnevnika »Avanti«.

Parlamentarci na duhovnih vajah

Triindvajset brazilskih poslancev in senatorjev ter trije vrhovni sodniki so se prvokrat v življenju udeležili v glavnem mestu Brasilia tridnevni zaprtih duhovnih vaj. Zaključka se je udeležil tudi sedanjí poglavar brazilske vlade general Castelo Branco. Udeleženci so napravili sklep, da bodo organizirali redno sv. mašo, ki naj bi se brala vsak petek v Brasiliji za brazilske parlamentarce, prav tako pa naj bi se v tem mestu zgradil Dom duhovnih vaj.

Po blagoslovitvi nove romarske zastave v Lurdu so vsi navzoči romarji, med katerimi je videti obdanega od slovenskih duhovnikov lurskega škofa msgr. Thëasa, navdušeno zapeli vedno lepo pesem »Marija skoz' življenje...«

Dogodki širom po svetu

Adžubejeva misija v Zahodni Nemčiji

Medtem ko je Hruščev med obiskom na Poljskem v družbi Gomulke, Ulbrichta in češkoslovaškega predsednika Novotnyja rohnel proti Zahodni Nemčiji in njenim zaveznikom, je njegov zet Adžubej prispel na obisk v isto Zahodno Nemčijo in dajal zelo vzpodbudne in pomirjevalne izjave o možnosti izboljšanja sovjetsko-nemških odnosov.

Kot znano, gre formalno za privaten obisk. Urednika moskovskih »Izvestij« so namreč povabili v Nemčijo trije krščansko-demokratski listi in sicer »Ruhr Nachrichten«, »Rheinische Post« ter »Muenchener Merkur«. Toda spricho važnosti položaja, ki ga ima Adžubej v sovjetskem političnem življenju kot državni častnikar ter zet Hruščeva, pomeni njegovo bivanje v Zahodni Nemčiji mnogo več kot navaden poletni oddih.

Večina opazovalcev je prepričana, da je njegovo uradno poslanstvo zelo delikatno in pomembno. Pripisujejo mu, da ima nalogo pripraviti obisk Hruščeva v Bonnu. Že ob prihodu je na vprašanje nekega časnikarja izjavil, da bi to bil izredno pomemben dogodek. Kot poročajo, je sovjetsko veleposlanstvo kmalu za tem zaprosilo za sestanek med nemškimi kanclerjem Erhardom in Adžubejem. Erhard je v srečanje že privolil.

Pred sestankom z Erhardom, katerega so napovedali za v torek 28. t. m., je Adžubej imel dve uri dolg telefonski razgovor z Moskvo. Iz tega se vidi, da Sovjeti pripisujejo Adžubejevemu poslanstvu izredno važnost. Prevladuje prepričanje, da je vabilo za Hruščeva, naj pride na obisk v Bonn, samo še vprašanje dni.

Kot kaže, je Hruščev zelo zainteresiran, da bi se srečal z nemškimi kanclerjem Erhardom. K temu ga silijo verjetno gospodarski in politični razlogi. Značilno je s tem v zvezi dejstvo, da se je Adžubej opravičil za nedavno pisanje »Izvestij«, ki so označile nemškega predsednika Lübkeja za »zaprta nemške Gestapo«.

Aleksej Adžubej je medtem obiskal številna nemška mesta in tovarne. Med temi velja posebno omeniti obisk velikih Krupovih tovarn. V načrtu ima tudi sestanke s predstavniki socialdemokratske stranke ter berlinskim županom Brandtom.

Rasni neredi v New Yorku

Skozi ves pretekli teden so v Harlemu, črnemu predelu New Yorka divjali neredi med črnimi prebivavstvom in po-

licijo. Do teh neredov je prišlo, ko je policija med neko demonstracijo ubila nekega 15 letnega črnega dečka. Med neredi je bilo poškodovanih preko 400 trgovin, 140 oseb je bilo ranjenih ter 478 oseb aretiranih.

Ta nepričakovani izbruh rasnega spora je presenetil ameriško javnost. Vmes je posegel sam predsednik Johnson, ki je ukazal uvesti preiskavo o vzrokih neredov. Newyorški župan Wagner pa je prekinil svoje potovanje po Svici in se naglo vrnil domov.

Položaj se je zadnje dneve umiril, toda vsak trenutek lahko izbruhne nove demonstracije. Črnci očitno niso zadovoljni s svojim položajem. Krivdo za to stajanje vidijo v belcih. Zato vidijo v vseh državah in mestnih javnih ustanovah svoje sovražnike.

Povišanje cen v Jugoslaviji

Od 18. julija dalje so v Jugoslaviji stopile v veljavo nove cene za kmetijske pridelke, ki so dokaj višje od prejšnjih. Tako se je kruh podražil za povprečno 24%, sladkor za 30%, olje za 10% ter mleko za 8%. Električni tok se je podražil za 20% ter premog za 10%.

Za prihodnje tedne napovedujejo povišanje cen vseh listkov na železnicah ter zvišanje stanovanjskih najemnin. Računajo, da se je življenje v Jugoslaviji v zadnjih šestih mesecih podražilo za okrog 40 do 50%.

Kmetje bodo verjetno zaradi tega zadovoljni, ker se povišajo cene njihovih pridelkov. Za delavce, ki živijo samo od borne plače, pa ne bo lahko. Zaradi tega si bodo morali še naprej pomagati s privatnim delom doma in izven poklicnega zaposlenja.

Vlada opravičuje svoje sklepe s potrebo, da se dvigne kmetijska proizvodnja.

Eksplodira na egiptovski ladji

V alžirskem mestu Bone je prišlo dne 24. julija do strahovite eksplozije na egiptovski ladji »Star of Alexandria«. Po še neuradnih vesteh naj bi eksplozija zahtevala 182 mrtvih in 162 ranjenih. Prvi eksploziji, ki je nastala ob 22.01, so polni dve uri sledile v presledkih dveh do treh sekund še neštete druge. Škodo cenijo na približno 240 milijard lir. Pristanišče Annaba (Bona) je skoro popolnoma uničeno. Med žrtvami je tudi sto pristaniških delavcev. Egiptovska ladja je bila natovorjena z eksplozivom in sodijo, da gre za sabotažno dejanje.

Polfašistična miselnost g. Colonija glede slovenske manjšine

Sklicujem se na izjave, ki jih je v tržaškem občinskem svetu podal svetovavec Sergio Coloni in ki naj bi predstavljale stališče Krščanske demokracije glede vprašanja pravic Slovencev v Italiji. Pri tem se opiram na poročilo, ki sem ga čital v »Piccolu«, v »Katoliškem glasu« in v »Novicah v slovenščini« Tiskovne agencije »Italla« šte. 56 z dne 21. t. m.

Gospod Coloni je najprvo ostro ugovarjal komunističnemu svetovavcu Padovanu, ki je zahteval dvojezične napise na Opčinah, in mu osporaval pravico, da kot komunist zagovarja nacionalne pravice Slovencev.

Svetovavec Coloni je v veliki zmoti, kajti dolžnost vsakega svetovavca, tudi komunističnega je, da govori v imenu vseh občanov in v vsaki zadevi, ki se kakor koli tiče občanov. Zato ima komunist Padovan še posebej pravico nastopiti za slovensko stvar, ker je v vrstah tržaških komunistov, kakor sam Coloni priznava, veliko število Slovencev.

Svetovavec Coloni in Krščanska demokracija, v imenu katere je govoril, naj rečeta rajde, da jima je vsak nastop za spoštovanje jezikovnih pravic Slovencev neljub in nevršen.

Tudi misovci (ali novi fašisti) nastopajo često v pogledu nacionalnih pravic Slovencev, in sicer popolnoma negativno. No, nikoli nismo še slišali svetovavca Colonija, da bi jim osporaval pravico besede v predmetu.

Slovenski demokrati pa zahtevamo od slovenskih komunistov ravno prav to, da so Slovenci. Nekeč so italijanski listi, med temi razna glasila Krščanske demokracije, zahtevali od svojih sonarodnjakov isto: bodite komunisti, toda bodite Italijani (Siate comunisti, ma siate italiani). — Svetovavec Coloni in Krščanska demokracija bi seveda rada zaprla usta slovenskim komunistom samo zato, ker so Slovenci, in bi jih rada videla Italijane.

Potem je svetovavec Coloni dejal: a) da Krščanska demokracija pozitivno ocenjuje odločitev slovenskih komunistov, da nastopamo politično samostojni; b) da bomo »posamezni in organizirani Slovenci našli v Krščanski demokraciji odkrito zagovornico zakonitih zahtev etnične manjšine; c) da je na zborovanju v San Pellegro leta 1961 tedanji pokrajinski tajnik KD poslanec Belci obrazložil »jasno in točno stališče KD o manjšinskem vprašanju«, ki naj bi ga označile sledeče njegove besede: »Upravičeno menimo, da se etnična manjšina čuti v neki šibkosti in ima zato pravico, poleg jamstva glede enakosti z ostalo politično skupnostjo, na posebno zaščito, ki ji bo zagotavljala obstoj njenih posebnih značilnosti. Ta zaščita zahteva predvsem možnost ohranitve in kulturnega razvoja, ker je to bistveni element, ki označuje in karakterizira etnično skupino. Od tod vrsta odlokov, ki zadevajo šolo (z lastnim učnim jezikom), rabo jezika, kakor tudi posebnih odločitev kulturnega in socialnega življenja na splošno s posebnim oziranjem na kulturno imetje in izročila ter navade.«

K prvi in drugi teh trditvej moram pripomniti, da Krščanska demokracija ni praktično nikoli pokazala kakega pozitivnega ocenjevanja naše odločitve, da nastopamo politično samostojni. V tem našem prizadevanju, ki traja vsaj od leta 1947, nas KD ni nikdar in nikoli podprla.

Sporadični primeri kake laskave izjave se ne morejo šteti za »pozitivno ocenjevanje«, še manj kot podpora.

Nasprotno smem reči, da nas je KD kot razne druge italijanske stranke, zlasti za časa Zavezniške uprave, prikazovala kot nacionaliste. Sami smo se torej organizirali in samostojno nastopamo za obrambo svojih pravic in tudi obrambo pred komunistom ter, kar je sveta resnica, zoper tiste italijanske sile, ki nam kakor nekeč fašisti naše najsvetejše pravice kratijo ali osporavajo.

Do tu Krščanska demokracija ni bila nikdar »odkrita zagovornica zakonitih zahtev naše etnične manjšine«! Vse smo slovenski demokrati storili, da bi do tega prišlo. Toda zaman. Solški zakon pa smo dosegli, ker smo na državnozborskih volitvah leta 1958 podprli kandidate goriške KD in z njo sklenil tak dogovor.

Vlada Krščanske demokracije nas ni poznala niti, ko se je zavezala dati 500 milijonov lir za zidavo kulturnega doma v Trstu, namesto po fašistih uničenega »Balkan«, katerega gotovo niso bili postavili komunisti. Nam demokratom ni dala niti ene lire od tistih 500 milijonov.

Za bodoče pa želimo, da bi KD bila res »odkrita zagovornica zakonitih zahtev naše etnične manjšine«.

Naše zakonite zahteve so vse pravice človeka, kot jih priznava ustava v drugem in tretjem členu (La Repubblica riconosce e garantisce i diritti inviolabili dell'uomo in: tutti i cittadini hanno pari dignità sociale e sono eguali davanti alla legge, senza distinzione di lingua...) Italija je podpisala mednarodni dogovor za spoštovanje človekovih pravic, zato zahtevamo, da nam vse naše pravice priznava in jih dejanski spoštuje.

Dr. AVUGST SFILIGOJ

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Franc Cotič — šestdesetletnik

Dne 1. avgusta bo slavil v krogu svoje družine in prijateljev šestdesetletnico rojstva goriški rojak Franc Cotič, ena najmarkantnejših osebnosti slovenske kolonije v Sao Paulo v Braziliji.

Franc Cotič se je rodil 1. avgusta 1904 v Renčah na Gorškem. Enajstleten je že okušal bridkosti begunstva. Našel je svoj drugi dom pri zelo verni družini v Beli krajini. Po vojni se je vrnil v opustošeno in od Italije zasledeno domovino in se izuril v zidarski stroki. Sodeloval je med drugim pri gradnji svetogorskega svetišča.

Hkrati se je z vso mladeniško vno posvetil slovenski krščanski prosveti. Njegov vodnik je bil ustanovitelj Prosvetne zveze za Gorško, profesor Filip Terčelj. Fašistične oblasti so hotele sposobnega prosvetnega delavca dobiti na svojo stran, a on se je rajši odločil za emigracijo, kot da bi delal za potujčevanje svojega naroda.

Po desetih letih delovanja v domovini je prišel v Sao Paulo, kjer je bilo že več njegovih ožjih rojakov. Kljub boju za vsakdanji kruh se je od vsega početka in tudi v težkih letih gospodarske krize udeleževal v društvenem življenju. Ker je slovensko društvo Ormus takoj v začetku pokazalo marksistično usmeritev — odboru ni bila všeč pesem »Takšni smo mi«, ki jo je spesnil Filip Terčelj in jo izročil Cotiču ob slovesu, da bi jo vsaj v tujini de-

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

Romanje slovenskih Cirilmetodjskih duhovnikov v Lurd

Dne 8. julija dopoldne je prispela iz Pariza v Lurd skupina 53 slovenskih duhovnikov, članov sedanjemu režimu prijaznega Cirilmetodjskega društva katoliških duhovnikov Socialistične republike Slovenije. V Lurdu so se zadržali do naslednjega četrtega zvečer. Dali so se tudi slikati. Fotografijo je objavil v soboto 11. t. m. lurski krajevni list »Eclair de Lourdes«. Fotografiji je bila dodana naslednja razlaga:

Teh 53 slovenskih duhovnikov pripada različnim položajem, ki jih zavzemajo v svoji domovini. Večina so dušni pastirji, nekateri pa so profesorji na teološki fakulteti.

»Jugoslovanske oblasti niso v najmanjši meri stavile ovir našemu potovanju,« so izjavili predstavniki te duhovniške skupine. »Potne liste smo z lahkoto prejeli.« »Nameravate v bližnji bodočnosti organizirati kako romanje jugoslovanskih katoličanov v Lurd?« se je zanimal dopisnik že omenjenega lista.

»To zaenkrat ni mogoče,« je bil odgovor. »Vaši odnosi s pravoslavnimi?« »So dobri. Slovenski bogoslovci so bili povabljeni, da obiščejo pravoslavno bogoslovno fakulteto v Beogradu.«

Dopisnik »Eclair de Lourdes« nato nadaljuje: »Slovenske duhovnike je sprejel tudi lurski škof msgr. Théas. Sedaj se pričakuje prihod Slovencev, ki živijo v Trstu, Avstriji in Zapadni Evropi. V Lurdu bodo ostali do 18. julija.«

Vest o romanju cirilmetodjskih duhovnikov je objavil tudi vatikanski radio, a tako, da je šlo za skupino duhovnikov, ki so člani Apostolstva sv. Cirila in Metoda. Ko se je odkrilo, da je šlo za jugoslovanskemu režimu prijazne duhovnike, ne pa za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda, so bili na Državnem tajništvu neprijetno presenečeni. Tisti, ki je na Državnem tajništvu odgovoren za vse vesti iz komunističnih držav, je bil trdno prepričan, da gre za Apostolstvo sv. Cirila, ker je slišal in bral, da je bilo omenjeno Apostolstvo

klamirali — je Cotič z društvom prelomil in dal pobudo za samostojno pevsko društvo, ki se je kmalu razvilo v Slovensko prosvetno društvo Primorje. Kot tajnik je bil ves čas duša tega društva. Režiral je igre, organiziral lepo uspele pevske nastope in hkrati prošil v Ljubljani za slovenskega duhovnika, ki ga pa na žalost ni dobil. Pač pa je v letih krize dosegel za društvo nekaj pomoči pri takratni banški upravi v Ljubljani. Pod različnimi imeni je pisal v razne slovenske liste o kulturnem življenju v Sao Paulo.

Med vojno in po vojni je Franc Cotič sam od sebe zadel pravo smer in se nikoli ni dal zavesti bučni propagandi OF. Brž ko so se novi naseljenci pričeli zbirati pri slovenski maši, se jim je tudi on pridružil s svojo družino. Poročil se je leta 1940 s Slovenko in ima štiri otroke. Najstarejša hči, učiteljica glasbe, je organistka pri slovenski maši. Sam sodeluje pri prireditvah, ki jih je zanj veliko premalo.

Franc Cotič je ugleden gradbeni podjetnik in vodi številne volike gradnje. Njegov gostoljubni dom je odprt vsem slovenskim rojakom. Tudi svetovna popotniška župnik g. Vinko Zaletel in g. Jože Jurak sta že okušala njegovo gostoljubje. C. g. Zaletel je družino tudi fotografiral in jo vključil v bogato zbirko svojih slik, tako da Cotičevo družino poznajo po Primorskem in Gorškem.

Najlepše izpričevalo pa je dala našemu jubilantu njegova prijazna življenjska družica, gospa Roza, ki je izjavila, da si boljšega moža ne more želeli.

Zvestemu naročniku našega lista tudi mi čestitamo in želimo: Na mnoga leta!

Marijine kongregacije za zakonske pare

Pred 15 leti je bila na Dunaju ustanovljena Marijina kongregacija »Marija iz Kanee«. V njo je tedaj vstopilo osem zakonskih parov. Danes jih šteje že 70. Ta kongregacija se je izkazala kot izborno sredstvo za utrjevanje družinske skupnosti, za krščansko vzgojo po družinah in za pomoč tistim zakoncem, ki zaidejo v kako materialno ali duhovno krizo. Enkrat na mesec se člani te kongregacije zbirajo z vsemi svojimi družinskimi člani pri sv. maši v univerzitetni cerkvi na Dunaju. — Uspehi te edinstvene kongregacije so bili tako obilni, da je sedaj vodstvo avstrijskih Marijinih družb odločilo, da se ta tip kongregacije uvede po vseh večjih avstrijskih mestih.

ustanovljeno po slovenskem škofu Slomšku in da v Sloveniji še obstoja. Pa obstoja menda le še v Pazinu in še kje drugje v Istri.

Tudi slovenski poročevavec na vatikanskem radiu je sprva mislil, da gre za romanje duhovnikov iz zamejstva, ker je bilo pred časom v Rimu govora, da namerava rimsko Apostolstvo sv. Cirila in Metoda nekaj podobnega organizirati za izseljene slovenske duhovnike. Tako je prišlo do neljube pomote, da so skupino cirilmetodjskih duhovnikov iz Ljubljane na vatikanskem radiu predstavili kot člana omenjenega Apostolstva.

Spominska svečanost ob prvi obletnici potresa v Skopju

Dne 26. julija se je makedonska prestolnica Skopje spomnila lanskega katastrofalnega potresa, ki je zahteval okrog tisoč smrtnih žrtev in 3500 ranjenih. V Skopje so za to spominsko svečanost pripele delegacije iz vseh jugoslovanskih republik in družbenih organizacij, ki so skupno z zastopniki glavnega mesta Makedonije položile vence na skupno grobnico žrtev potresa.

Poleg teh svečanosti so bile v Skopju tudi številne manifestacije, ki so simbolizirale solidarnost, ki je prišla do izraza neposredno po potresu in kasneje pri obnovi mesta. V Delavskem domu v Skopju so tudi odprli razstavo dokumentov, ki prikazujejo solidarnost in človečanski čut vsega sveta ob tej strašni katastrofi.

XI. filmski festival v Pulju

V puljski areni se je v nedeljo 26. julija začel XI. filmski festival. Ker se je festival začel prav na obletnico skopske katastrofe, so kot prvo delo prikazali film Veljka Bulajića »Skopje 63«. Festival bo trajal do 1. avgusta. V tem času bodo prikazali 12 igranih filmov, 4 filme v informativni sekciji in dokumentarne filme, ki so bili nagrajeni na letošnjem X. festivalu.

Za puljski festival vlada veliko zanimanje med meščani Pulja in gosti. Spremlja ga 250 novinarjev iz Jugoslavije in inozemstva in številni filmski proizvajalci iz številnih držav Evrope in Azije.

Sveti oče bo obiskal mesto Orvieto

Letos poteče 700 let, odkar je bil vpe-ljan praznik svetega Rešnjega Telesa. V počastitev tega jubileja bo svet oče II. avgusta obiskal mesto Orvieto. Tam namreč hranijo v stolnici dragocen korporal (prticek za pod kelih), ki ga je rabil pri sv. maši v Bolseni neki češki duhovnik. Med spremenjenjem je podvomil, če je v kelihu res sv. Rešnja Kri. Tedaj je iz kelija privrelo nekaj kapljic krvi in se razlilo po korporalu. — Mesto se pripravlja, da bo svetega očeta dostojno sprejelo. Sveti oče se bo mudil v Orvieto od 8.30 do 11.30.

Razgovori med Sveto Stolico in Sudanom

Po posredovanju libanonske vlade je prišlo do neuradnih razgovorov med Sv. Stolico in Sudanom. Sudan je pripravljen dovoliti, da se vrne v deželo okrog sto katoliških misijonarjev in da se ponovno odpro semenišča. — Bog daj, da bi bilo res, da je sudanska vlada spremenila svoje dosedanje sovražno stališče do katoliške Cerkve.

70 let duhovnik in 50 let škof

Leta 1939 je odstopil iz »zdravstvenih razlogov«, kot se je reklo tedaj, ko so nacisti nasilno vključili Avstrijo v svoj tretji Reich, celovški škof dr. Adam Heftner in se umaknil v pokoj v kraj Prien ob Chiemskem jezeru na Južnem Bavarskem. Kljub »zdravstvenim razlogom« je doživel letos lep jubilej: obhajal je 70 let duhovništva in 50 let škofovskega posvečenja. Bil je zadnji še živečih avstrijskih škofov, ki ga je leta 1914 cesar Franc Jožef imenoval za krškega (celovškega) škofa. Svojo škofijo je vladal v zelo delikatnem času, ko se je najprej razbila stara avstrogrška monarhija, se porodila nova okrnjena Avstrija, na Koroškem pa je plebiscit odločil, da je dežela in s tem tudi njegova

škofija ostala avstrijska. Leta 1938 je doživel prihod hitlerjanskih nasilnikov. Novo nastale okoliščine so nato vplivale nanj, da je odstopil.

550 let koncila v Konstanci

V mestu Konstanci (Konstanz) ob Bodenskem jezeru so sredi julija slovesno praznovali 550. obletnico začetka koncilskih zasedanj vesoljnega cerkvenega zbora v Konstanci, ki je trajal od leta 1414 do leta 1418 in je bil sklican zaradi tako imenovanega »zapadnega razkola«. Katoliška Cerkve je imela tedaj kar tri papeže. Koncil je vse tri odstranil in izbral novega, papeža Martina V. Tudi je obsodil češkega krivoverca Jana Husa ter ga nato izročil svetni oblasti. Ta ga je, kot je bila tedaj navada, dala kot krivoverca na grmadi zažgati.

Letošnje spominske svečanosti je organiziral nadškof iz Freiburga dr. Hermann Schiaffele, kamor spada mesto Konstancia. Svečanosti je vodil dunajski kardinal dr. Franc König, sv. oče Pavel VI. pa je udeležencem svečanosti poslal posebno poslanico.

Z letali v Lurd

Letos bo prispela k Masabijelski votlini v Lurd nad 3 milijone romarjev. Vedno več jih prihaja z letali. Lani je prispelo z letali 85.000.

Ponovni pokol v Kinduju

V kongoškem mestu Kindu, ki se je pred dvema leti žalostno praznovalo s pokolom 13 italijanskih letalcev, je znova tekla evropska kri. Uporniki, ki še vedno držijo to važno postojanko v vzhodnem Kongu v svojih rokah, so umorili belgijskega katoliškega misijonarja in tri belgijske laike. Evropejci preživljajo v Kongu težke ure in so v neprestanem strahu pred nasiljem kongoških upornikov.

Lepe besede ne zadoščajo

Ko je šel naš list v tisk, je deželni svet v Trstu obravnaval dva svoja prva zakona. Eden se nanaša na polnomočja in sestavo deželne odbora (vlada), drugi pa na postopek za deželni svet (parlament). Oba sta zelo važna za Slovence. V tem članku se bomo omejili samo na vprašanja, ki se tičejo Slovencev.

Najprej je treba z zadovoljstvom ugotoviti, da je bil deželni svet prisiljen razpravljati o naših zadevah, čeprav so hotele večinske stranke sprva iti molče mimo njih. To se je zgodilo na pritisk Slovenske skupnosti, kateremu so se hočeš nočeš pridružil italijanski levičarske stranke, ki se pri volitvah potegujejo za slovenske glasove.

Pri razpravi o prvem zakonu (pristojnost deželne odbora) je šlo najprej za bistveno vprašanje, ali slovenske zadeve sploh spadajo v pristojnost dežele. Krščanski demokrati in njihovi zavezniki to pristojnost zanikajo, češ da spadajo slovenska manjšinska vprašanja v pristojnost rimske vlade. To stališče je v nasprotju s tretjim členom in nekaterimi drugimi določili statuta za deželo Furlanija-Juljska krajina. Kljub temu je bil zavrnjen predlog, naj bi se pri predsedstvu deželne odbora ustanovila posebna komisija za slovensko manjšino. Za ta predlog (dr. Siškovič) je glasovalo 20 svetovalcev, proti pa 36.

Pač pa je predsednik deželne zbora Berzanti izjavil naslednje: »Medtem, ko se zdi neprimerno vključiti v besedilo zakona o pristojnosti odbora dostavek "zadeve slovenske manjšine", zagotavljam, da bo deželna uprava skrbno obravnavala in reševala vsa tista manjšinska vprašanja, ki spadajo v pristojnost dežele. Predsednik odbora je torej svoje prvotno mnenje spremenil in zaradi tega se še bolj čudimo, zakaj nočejo pripravljeno za reševanje slovenskih zadev zajamčiti z zakonom. Lepe besede ne zadoščajo, potrebna so dejanja.

Med razpravo o tem vprašanju je dr. Skrk ponovno utemeljeval zahtevo, da slovenske manjšinske zadeve spadajo v pristojnost dežele. Svetovalec Bettoli, ki je bil poslanec, ko je rimski parlament obravnaval posebni statut za našo deželo, je opozoril, kako so takrat vsi omenjali, da dobi dežela posebni statut zaradi slovenske manjšine in da zato mora imeti pristojnost za manjšinska vprašanja. V polemiki z dr. Siškovičem je misovski svetovalec Gefter Wondrich trdil, da zastopa slovensko manjšino edino Slovenska skupnost. Rekel je, da imamo Slovenci že radio in šole, nekaj pa nam je treba še dati.

Med razpravo o tem zakonu je šlo tudi za nastavek slovenskih uradnikov pri deželni upravi. Dr. Skrk je bil v sredo glede tega zasebno pri dr. Berzantiju, poleg tega pa je vložil v deželnem svetu pismo zahtevo, na katero je v četrtek dr. Berzanti odgovoril, da bo vzel dr. Skrkovo zahtevo za nastavek slovenskih uradnikov dobrohotno v poštev.

Dr. Skrk je stavil tudi vprašanje, ali je bilo prijavljeno sodišču, ker so v Trzinu nekaj časa dajali ljudem glasovnice, na katerih ni bilo znaka Slovenske skupnosti. Odgovoril je referent Marpillero, da lahko to vprašanje uredi overovitvena komisija v dveh mesecih. Komisija bo verjetno živ zavrnila, toda zasebniki se lahko še vedno obrnejo na sodišče.

Med razpravo o postopku bi deželni svet lahko uzakonil uporabo slovenščine. Proti temu sta obe stranki, ki sodelujeta v de-

želnem odboru, to je krščanska demokracija (zlasti njeno tržaško krilo) in socialni demokrati. Tako smo v čudnem položaju, da večina z besedami prizna obstoj slovenske manjšine, ne dovoli pa, da bi naš obstoj prišel dejansko in pravno do izraza. Zato smo Slovenci kljub vsem lepim besedam uradno neupoštevani, ponižani, prisilno postavljeni v položaj drugorazrednih državljanov, kar gotovo ne dela časti krščanskemu in demokratičnemu imenu »demokratični« socialistov, to je italijanski socialno demokratiški stranki.

Dr. Skrk je vložil tudi 12 popravkov k osnutku pravilnika za delovanje deželne sveta. V enem zahteva, da mora biti eden izmed štirih tajnikov sveta Slovenec, v drugem sestavo zapisnikov v slovenščini ter pravico, da smejo slovenski svetovalci govoriti v svojem jeziku. Vsi popravki se nanašajo na pravice naše manjšine.

Radio Trst A

Teden od 2. do 8. avgusta 1964

Nedelja: 9.30 Zborovske skladbe Vinka Vodopivca in Vasilija Mirka. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Prigode debele Johance«. Mladinska radijska igra, ki jo je napisal Mirko Mahnič. — 12.00 Slovenska nabožna pesem. — 12.15 Vera in naš čas. — 14.30 Sedem dni v svetu. — 15.00 Zlata risanka: Paul Anka. — 16.00 Malo znane velike ljubezni: Franc Jeza. — Ivan Cankar in Stefka. — 21.00 Iz slovenske folklore: Lelja Rehar: »Se to džete milo juočce«.

Ponedeljek: 18.30 Sodobna italijanska glasba. — 19.00 Tržaški in goriški pianisti. — 19.15 Iz lovčevih zapisnikov: Ivan Rudolf: (10) »Kuna prebrisanka«. — 21.00 Giulio Viozzi: Poganski kamen.

Torek: 12.15 Ženski liki. — 18.30 Simfonična dela Richarda Straussa. — 18.50 Gostovanja solistov v Trstu. — 19.15 Pri-povedke o narodnih junakih (5) »Sigfrid«. Napisal Marij Maver. — 21.00 Radijska novela: Massimo Bontempelli: »Pravilo«.

Sreda: 11.45 Jugoslovanski orkestri in pevci. — 12.45 Pogled na svet. — 18.30 Nove plošče resne glasbe. — 18.50 Slovenski romantični samospeli: Franjo Vilhar: Oj vstani sonce moje; Kam; Ukazi; Mornar; Slovo. — 19.15 Tržaška gledališča: (5) »Politeama Rossetti«.

Četrtek: 11.45 Folklorni mozaik. — 12.15 Potovanje po Italiji. — 18.00 Pevski zbori Julijske Benečije in Furlanije: Zbor »Giuseppe Schiff« iz Chiopris-Viscone. — 18.30 Kvartet v dvajsetem stoletju. — 19.15 Prazgodovina naše dežele (6) »Prvi sledovi civilizacij«. — 21.00 »Na dnus«, drama v štirih dejanjih, ki jo je napisal Maksim Gorki. — 22.50 Slovenski in jugoslovanski solisti.

Petek: 12.15 Žena in dom. — 18.30 Najlepše romantične simfonije. — 19.15 Jadransko morje: Gojmir Budal: (5) »Oceanografske značilnosti«. — 20.30 Gospodarstvo in delo. Urednik Egidij Vršaj. — 21.15 Sobota: 11.45 Ameriški odmevi. — 12.15 Zavojevalci gora: Dušan Pertot: (5) »Prvi vzpon na najvišji vrh Alaskes«. — 15.00 »Volans«. Oddaja za avtomobiliste. — 15.30 »Ljublo česnjevo drevce«. Radijska idila. — 18.30 Slovenski in jugoslovanski skladatelji — 19.15 Počitniška srečanja, pripravil Saša Martelanc. — 20.45 Komorni zbor iz Celja, ki ga vodi Egon Kunej.

Ingmar Bergman in njegov zadnji film

Čeprav s precejšnjo zamudo, bomo danes na kratko obravnavali zadnje delo velikega švedskega režiserja »Tišina«. To pa zato, ker se nam zdi potrebna debata o tem filmu, ki je zbudil toliko pozornosti med kritiki, ostre obsodbe na eni ter občudovanja polne besede na drugi strani.

Film pravzaprav nima določene vsebine, temveč prikazuje konec čudne zgodbe o dveh sestrah. Starejša Esther, zelo izobrazena in intelektualna tip, ki prevaja romane, čuti seksualni odpor do drugega spola. Zato je prisilila sestro Ano do nemoralnih odnosov do nje. Mlajša sestra je goreč značaj, ki je skozi leta podlegla čaru, katerega je nanjo izvajala Esther s svojim močnim in moškim značajem. Sprejemala je njene čudne ljubezenske in življenjske nazore. Toda pomladnostnih letih se je Ana uprla: Joahn, desetletni sin, je sad tega upora, ki privede do dokončnega preloma med obema sestrama.

»Tišina« je zgodba tega preloma. Ana išče ljubezensko neodvisnost na vse načine: prej je imela otroka, sedaj se predaja vsakemu moškemu, ki ga sreča na svoji poti. Časovna enota v filmu je en dan obeh sestra in malega Joahna; vsi trije se ustavijo v nekem hotelu, v neznanem deželi, kjer govorijo ljudje za naše tri junake nerazumljiv jezik. Film je zgodba »tišine« tega čudnega dneva. Esther in Ana si ne govorita, moški, s katerim preživi Ana nekaj ur, ne spregovori ene same besede.

Film je tudi zgodba notranje tišine v Estherini duši. Ker se bliža smrti, vidi majhen žar resnice. Ana in Joahn odpotu-

jeta in jo pustita umirajočo v hotelu, kjer ji streže star in melanholičen natak, s katerim se razume samo z znamenji. Ko Esther pozdravi Joahna, mu izroči listek, na katerem je zapisana ena sama beseda: »Duša«. To je klic, ki ga je Esther domela v svoji tišini. Kaj je hotela povedati s to besedo? »Duh ni v nasprotovanju z življenjem. Odpusti mi, če si ga zaradi mene sovražila. V trenutku smrti razumem, da je duh lahko v popolni harmoniji z življenjem; jaz sem mislila, da sem se približala duhu življenja z izdajstvom narave; sedaj vem, da sem se motila.«

Ana in Esther sta v nekem smislu dva simbola: simbol Narave in Duha, ki zaradi skrajnosti privedeta do medsebojnega preloma; sta nekako tudi dva skrajna tečaja, ki vodita vsa Bergmanova dela, ker sta nasprotujoča si elementa v režiserjevi duši.

Rekli smo, da je film zgodba »tišine«, toda ne tiste tišine, ki jo srečamo v filmih italijanskega režiserja Antonioni-ja. Bergmanova tišina ni dolgčas, ni kaos, niti ni notranja praznina, temveč je pre-mišljevanje, je globoka analiza, ki lahko privede do resnice. V tem filmu tišina privede Esther do spoznanja, da duh ni v nasprotju z naravo. Je to kompleksna zgodba, s kompleksnimi, a ne redkimi junaki; življenje dveh sestra, ki predstavljata duh in naravo, je zgrešeno, ker je vsaka od njih zašla v skrajnosti. Toda film dokazuje, da je vsakemu človeku vsaj enkrat dana možnost spoznati resnico in vrniti svojemu življenju smoter. Bergman je dal besedi »duša« pomen prave notranje revolucije, hude in napore, a učinkovite: ta beseda lahko odpre člo-

veku obzorje resnice. Lahko nas jo drugi naučijo; vendar ima svoj resnični in dokončni pomen le tedaj, če pridemo do nje sami, s pomočjo osebne »tišine«: to je hotel povedati Bergman.

Seveda lahko dojamemo ta Bergmanov film na način, kot smo pravkar zapisali, le zelo majhno število gledavcev. Večina ljudi, ko gre v kino, ostane le pri zunanjosti filmov. Niso ne zmožni niti ne voljni poglobiti se v njih vsebino. Prav to se dogaja z Bergmanovimi filmi. Ljudje ne razmišljajo, kaj hoče Bergman povedati; oni vidijo le to, kar je na platno prikazano. In to je za navadnega človeka v večini Bergmanovih del navadna pornografija. Saj to ti povprečni igralci tudi iščejo in hočejo imeti. Malo jim je mar, da morda Bergman zasleduje s svojim filmom kaj drugega.

Zato mi katoličani Bergmanovih del ne moremo pozdraviti. Ni sorazmerja med tem, kar Bergman narahlo položi v ozadje filma in med tem, kar človeku pokaže. Vsakemu normalnemu človeku se upira gledati zablode, kot jih kot nekaj čisto naravnega Bergman v filmu »Tišina« predstavi. Je že res, da je zlasti švedsko življenje preplavljeno s takimi abnormnimi razmerji, toda ali naj taka abnormalnost dobi potem še hvalospev na filmskem platnu?

Po mnenju vseh treznih katoliških filmskih kritikov gre Bergman predaleč skoro v vseh svojih filmih. Iste probleme, ki jih tako rad načena, bi lahko zvil v veliko bolj obzimo obleko, ne da bi pri tem njegova misel kaj trpela. Ne moremo se znebiti vtisa, da koncem koncev Bergman le uživa, če na najbolj odvraten način rije po človeškem blatu in ga ponuja v ogled sodobni družbi.

Nekdo je ravno v zvezi s filmom »Tišina« zapisal, da se čuti, da je Bergman zaverovan v svoj način predstavljanja življenja in da mu manjka osnovna poteza bogoskatejskih duš, ponižnost. Zato je pisanje vseh tistih, ki bi radi v Bergmanovih delih videli težnje bogoskanja, bolj želja, da bi tako bilo kot pa odraz dejanskega stanja v Bergmanovih delih. Bergman ostaja zvest poti, ki si jo je izbral: zablodo v vsej ostudnosti prikazati, pa je ne obsoditi in tudi ne nuditi krščanskega leka zoper njo.

Kaj pomaga v zvezi z moralnim razdejantem, ki ga večina Bergmanovih filmov povzroča v dušah nerazodnih ali po cenenem uživanju težečih gledavcev, če kritiki stalno ponavljajo o Bergmanu iste fraze: »Igra je odlična, scenarij učinkovit, režija perfektna,« filma pa ne smemo priporočiti, ker zapade pod težo Kristusovih besed: »Če pa kdo pohujša koga teh malih, ki v me verujejo, bolje bi bilo zanj, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja.«

In Bergmanovi filmi, denimo si roko na srce, pohujšujejo. Povprečen gledavec gleda v njegovih filmih samo to, kar mu nudijo s prizori in z dvoumnimi razgovori. Do jedra ne prodre, zato se zgrozi, pohujša ali uživa ob zgodbi, ki jo Bergman obravnava.

Res je sicer, da se Bergman pornografskih motivov ne poslužuje kot nekateri italijanski režiserji zgolj v zabavne namene; on hoče biti resen, včasih še preveč. Ob njih skuša dojeti globoke življenjske probleme. A vse to ga ne reši strašne moralne odgovornosti, ki si jo zlasti glede mladostnikov kliče na glavo.

Zato tudi za ta zadnji Bergmanov film »Tišina« ne moremo reči drugega kot že za večino prejšnjih: *absolutno nepriljubljiva za vse!*

Mira + jk

NAPREDEK...

I.

Oče Marko Pohl, slovenski pisatelj in preroditelj, je v Ljubljani l. 1771 izdal knjižico s prevodom iz nemščine: *Cesarski patent o vpisu in prijavi k vojakom (Kaiserliches Patent von der Militärbeschreibung und Meldezetteln)*.

Celjski kresijski poglavar je 6. oktobra 1808 v Celju imel nagovor na vojake, ki je nato izšel v posebni knjižici v slovenščini: *Nagovor do deželobrambovcov od kresijskega poglavarja, v Celji 1808*.

Cesarsko kraljevski stotnik Andrej Komel pl. Sočebčan je leta 1874 pri Mohorjevi družbi v Celovcu izdal knjižico: *Kratek poduk o zemljišču c. k. slovenskim vojakom v poduk, z nemškimi podnaslovom: Auszug aus der Terrainlehre zum Gebrauche für die Soldaten slovenischer Nationalität (= Izvleček... za vojake slovenske narodnosti)*.

Isti hvalovredni stotnik je l. 1887 pri isti založnici izdal *Kurzgefasste praktische Grammatik der slovenischen Sprache für Deutsche... Zum speziellen Gebrauche in den Militärschulen... Vom k. k. Reichskriegsministerium zum Gebrauche für die Cadetenschulen... approbirt (= Kratka praktična slovnica slovenskega jezika za Nemce... Posebno za uporabo v vojaških šolah... Potrjeno od cesarsko kraljevskega vojnega ministrstva za uporabo v kadetnih šolah...)*.

Cesarsko kraljevski nadporočnik Jožef

Pfeiffer je 1896 na Dunaju izdal knjižico: *Slovensche Militär-Sprache. Ein Handbuch für den Vorghesetzten im Verkehre mit Untergebenen (= Slovenski vojaški jezik. Priročnik za nadrejenega v obče-vanju s podrejenimi)*.

II.

»Tov. general Avšič sproži vprašanje jezika v naši vojski in poudarja, da je v preteklosti prav to vprašanje vnašalo v vojsko veliko nezadovoljstvo. Tito nato odgovori: "Jasno, povsem jasno, vi ste slovenska vojska in zato borate imeti v njej slovenski jezik od vrhovnih komand do najnižjih enot!"« (Citirano iz članka »Čas velike revolucije, zapisek o sestanku slovenske delegacije s tovarišem Titom dne 1. 12. 1963«, v *Naših razgledih*, XII, 23. nov. 1963, št. 22 (285), stran 438, spodaj).

III.

Člen 42. nove ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije, sprejete 7. aprila 1963, se glasi: »Ravnopravni su jezici naroda Jugoslavije in njihova pisma... Izuzetno, u Jugoslovnoj narodnoj armiji komandovanje, vojna obuka i administracija vrše se na srpsko-hrvatskom jeziku.«

*

Tak je napredek, ki ga je prinesel komunizem glede jezika slovenskemu narodu.

(Vzeto iz Glasa SKA, Buenos Aires)

prepustiti popolni zmedbi, da tipljemo v teme in utiramo pot v zastrta obzorja.«

KAJ POROČA VOELKISCHER BEOBACHTER

»Cakajta!« je dvignil roko dekan Breitenberger. »Ne bo napak, če pretresemo naše razmere v luči poročila o naši vstaji, ki ga je prinesel včerajšnji "Völkischer Beobachter". Članek je izzval v Gorici presenečenje.«

Vstal je od mize, segel v suktnjo in izvlekel časopis. Bral je:

»"Zmagovita bitka pri Gorici. P.K. 30. septembra. — Goriško mesto in glavni položaji v bitkah na Soči za časa prve svetovne vojne so te dni spet v središču vojnih operacij.

Samo vsled energične akcije napadalnih oddelkov je Gorica končno padla v roke Nemcem, in sicer v času, ko so komunistične tolpe in slovenski uporniki, ki so se jim pridružili in se podredili njihovem poveljstvu, menili, da jo bodo držali brez vsake težave.

Da bi zavzeli mesto in letališče, ki je bilo v rokah upornikov, so bili Nemci zaradi svojih neznatnih sil primorani, da s hitro akcijo obkrožijo glavne točke obramb-

ne linije, ki je bila na hribu Sabotinu. Obkoljena od treh strani od komunističnih tolpe se je morala zelo šibka nemška posadka v Gorici v največji nevarnosti upirati komunističnim tolpom.

Dne 22. septembra, po prejetih ojačenjih, ki so prišla iz Ljubljane in Reke, so voditelji komunističnih tolpe po zelo dobro premišljenem načrtu zapovedali juriš na Gorico. Mesta ni bilo mogoče rešiti drugače kakor z okrepitevijo nemških sil.

Da bi odbili nevarnost, ki je ogrožala ta predel, smo segli po ojačenju z SS-četa-mi in drugimi vojaškimi enotami, ki so kljub neumorni ogledniški dejavnosti sovražnikov uspele neopaženo prodreti na položaj z namenom, da izvedejo nenaden napad, s katerim bi bili uporniki vrženi z prevladujočega položaja Gorice in bi bil predel pomirjen.

V zelenem peklju gozda se je vnela strašna bitka. Toda že drugi dan je bilo mogoče stisniti obroč in tako začeti s počasnim iztrebljanjem sovražnika s teh hribovitih krajev. Povsod, na vseh predelih so pokrivali zemljo padli banditi z značilnimi kapami s sovjetsko zvezdo. Nekaterim se je pod varstvom noč posrečilo, da so se prebili na sever.

Neko dejstvo pa nas mora posebno veseliti, da so se na goriškem bojišču našli italijanski oficirji in vojaki, ki so se v zavesti svoje časti ponudili v službo nemški vojski. Na ogledniških vozilih in sploh v izvidnišah so šli Nemci in Italijani z ramo ob ramo v borbo. V bližini Gorice je med napadom na sovražnika delovala neka italijanska baterija: prišla nam je zelo prav. Končno smo na nekem hribu pri Gorici videli četo italijanskih vojakov, med katerimi je bilo nad sto oficirjev, ki je prestopila v vrste fronte odpora proti komunističnim tolpom.

Prve tri dni napada so imeli sovražniki več kakor 1.000 mrtvih, identificiranih... Več kakor 1.500 civilistov, ki niso mogli dokazati, da so iz tega kraja, je bilo za-jetih.

In tako je borba iztrebljanja, ki jo vodimo proti komunističnim tolpom in slovenskim upornikom, ki so šli v skupno akcijo z boljševiki, rodila svoje prve sadove. Težke izgube, prizadete tem tolpom, nasproti katerim so bile naše izgube zelo majhne, nesporno dokazujejo silovitost napada.

Vojni dopisnik pri armadi: Lutz Koch."«

»KOMUNISTIČNE TOLPE« IN »SLOVENSKI UPORNIKI«

Msgr. Breitenberg je vrgel časopis na mizo, naju živo motril in nato spregovoril:

»Zanimivo, kaj? Dopisnik jasno razlikuje "komunistične tolpe" od "slovenskih upornikov"! Tujec je podzavestno zasluhlit resnico, ki smo ji mi žive priče: šlo je za veličasten izbruh narodne zavesti in ne za zmago komunizma, za vključitev Gorice v slovensko narodno ozemlje in ne za komunistični predor v italijanski svet! Naši fantje so pograbili za orožje iz čistega domoljubja in ne iz razrednih interesov, borili so se za slovenstvo in ne za komunizem, umirali so za slovensko Gorico in ne za komunistično gospodstvo v svetu. Naši padli niso nikakoli "banditi z značilnimi kapami s sovjetsko zvezdo", temveč svetli narodni junaki, čiste domoljubne žrtve, idealni goriški Slovenci. Pevaje so šli v smrt, ker je v njih kipela neizčrpana življenjska sila, silna notranja moč in zlasti volja, ustvariti lepšo bodočnost slovenskemu človeku.«

(se nadaljuje)

Ob dvajsetletnici

41.

»Da so namerno razklali narod na dvoje?« je neverjetno strmel vipavski dekan v črnškega. »Preračunjeno naj bi bili zanesli državljansko vojno!«

»Človek bi tako sodil po dejanjih, Bog pa je videl resnične nagibe in zakrite cilje, ki jih je zasledoval okupator, ko ni prepredil bratomornega boja. Brezsrčne represalije in streljanje talcev...«

»Gospod dekan!« sem ga prekinil, »ne sodimo onih, ki jih je zgodovina že obsodila! Presodimo raje položaj, v katerega smo zašli, in premislimo, kaj naj storimo! Ljudstvo zahteva od duhovnika razsvetljenje in smernice!«

»Zašli smo,« je tedaj spregovoril dekan Novak »v položaj, ki ima na sebi nekaj edinstvenega, v razdobje brezvladja in brezpravnosti. Italijanska oblast se je zrušila, nemška ni še poprijela, "narodna" se je razblinila: v brezglavem ljudstvu smo edine duhovniki simbol avtoritete, ki ne zlomljiva traja tudi v prelomih. Po silni razmer smo prisiljeni, če nočemo ljudstva

VDANOSTNA BRZOJAVKA SLOVENSkih LURŠKIH ROMARJEV

Ob priliki zadnjega romanja zamejskih Slovencev v Lurdu je vodstvo romanja v petek, 17. julija odposlalo iz Lurda sv. očetu Pavlu VI. brzojav naslednje vsebine:

Osem sto slovenskih romarjev škofij Trst, Gorica, Celovec in drugih krajev Evrope pozdravlja skupnega očeta katoliških narodov, moli v Lurdu za uspeh cerkvenega zbora, za duhovniške poklice, za mir na zemlji ter prosi vašo svetost za apostolski blagoslov.

ODGOVOR SV. OČETA

V imenu sv. očeta Pavla VI. se je zahvalil za vdanostne poudarke kardinal A. Cicognani, ki je brzojavno dne 18. t. m. takole odgovoril:

Sv. oče je prejel pozdrave osem sto slovenskih romarjev iz škofij Trst, Gorica, Celovec in drugih krajev. Zahvaljuje se za goreče molitve in želi, da bi jim Brezmadežna posredovala obilno božjo pomoč in obilje božjih milosti. Vse iz srca blagoslavlja.

GORIŠKE NOVICE

Praznovanje sv. Ane v Pevmi

Praznik sv. Ane se v Pevmi vsako letno slovesno praznuje. Letos je praznik sovpadal z nedeljo, tako da je bil še bolj poudarjen. Oltar sv. Ane v župni cerkvi je bil okusno okrašen, prav tako glavni oltar. Ob 9. uri se je pričela slovesna sv. maša, ki jo je ob asistenci gg. Stanka Premrla in Marijana Komjanca opravil g. Jože Jurak. Med sveto-mašo je slednji imel tudi cerkveni govor o sv. Ani, katere življenje nudi mnogo vzpodbude za sodobni čas. Govornik je poudaril zlasti tri misli: sv. Ana si je želela materinstva; telesnemu materinstvu je pridružila s pravo vzgojo hčerke Marije še duhovno; znala se je žrtvovati za interese božjega kraljestva, ki je prihajalo na zemljo. Po darovanju je bil offer za cerkev, po končani sv. maši pa se je razvila euharistična procesija, ki je obiskala štiri oltarje in kjer je pevsko naselje prejelo štirikratni euharistični blagoslov. Pohvalno za pevmske vernike je dejstvo, da so se vsi uvrstili v procesijo in zbrano in glasno molili. Tudi moški so bili številni. Vsa nedeljska pobožnost je izpričala, da vera v Pevmi živi in da je cerkveni duh med ljudmi še vedno močan. Naj bi bilo tudi v bodoče tako!

Skrajšan tednik goriških trgovin

Goriški prefekt je na zahtevo strokovnih organizacij določil, da bodo vse vrste trgovin od 27. julija pa do 31. oktobra letos zaprte polovico dneva na teden.

Ob ponedeljskih dopoldne bodo zaprte trgovine z oblačili, čevlji, optiko, urarne, prodajalne električnih strojev, radia in TV, papirnice ter veliki magazini.

V sredo popoldne bodo zaprte trgovine z jestvinami, prodajalne sadja in zelenjave, pekarnice, drogerije in trgovine na debelo z vinom in drugimi pijačami.

Ob sobotah popoldne bodo zaprte vse trgovine z železino, pohištvo, stroji, gradbenim materialom, kmetijskimi izdelki, kurivom ter prodajalne koles, motociklov in avtomobilov.

Ce je dan pred zaporo praznik, bo veljal normalni delovni urnik.

Za občino Gradež ta urnik ne velja do 30. septembra.

Nadaljuje se stavka mestnih avtobusov

Stavka uslužbencev ATA bo kmalu doseгла mesec dni. Podjetje je propadlo in mestne avtobuse bo moralo prevzeti drugo podjetje. Položaj je še vedno kritičen in številne seje na občini ter pogajanja so še vedno na mrtvi točki. Če bo mestne avto-

buse prevzela goriška občina, bi morala za to plačati 100 milijonov lir. Mestne zveze še vedno urejujejo zasilni avtobusi, ki jih je mestna občina najela pri raznih avtobusnih podjetjih.

Skok v Sočo s pevmskega mosta

Goričan Nimo Orzan je letos ponovil skok v Sočo s pevmskega mosta. Časopisi so že prej naznanili to »senzacionalno« vest, ki je kljub izredni vročini tako razgibala naše mesto, da je privabila v nedeljo opoldne na bregove Soče okrog 2000 oseb. Vse ceste, ki vodijo k pevmskemu mostu, so bile blokirane od motornih vozil, tako da so imeli mestni stražniki dela na pretek. Točno opoldne se je goriški »atlet« pognal z mosta, ki se pne dvajset metrov nad reko v njene mrzle vode. Skok je popolnoma uspel in ko se je Orzan znova prikazal na površju in zamahnil občinstvu v pozdrav, ga je to nagradilo z burnim ploskanjem in živjo klici. Lansko leto je Orzan stavil s prijatelji, da se bo pognal v vodo s tega mosta, letos pa je skok ponovil že iz športnega navdušenja.

Odgovor slovenske katoliške mladine iz Števerjana »števerjanskim prosvetarjem«

Tržaški slovenski dnevnik je prinesel pred dnevi samohvalno »Pismo števerjanskih prosvetarjev« (verjetno jim ga je spisal kak časnikar, saj tako visokodonečih izrazov okoli prosvetnega društva Briški Grič člani običajno ne rabijo), v katerem se zaganja v vse števerjanske organizacije, ki se ne imenujejo Briški Grič ali Občinska Enotnost. Ker pa vsebuje omenjeno »pismo« veliko namernih ne-točnosti, je prav, da jih javnosti pojasnimo.

1) Pravijo, da jim občina otežkoča delovanje. In spet vlečejo na dan letošnji prvi maj (prav težko jim je preboleti svoje razočaranje ob letošnjem prvem maju). Tožijo, zakaj se jih ni prej obvestilo o tisti znani okrožnici glede razstave vin. Dejstvo je, da jih občinska uprava ni mogla obvestiti enostavno iz tega razloga, ker se je odbor, ki je razstavo organiziral, t. j. »Odbor števerjanskih in oslavskega vinogradnikov«, konstituiral šele aprila 1964, rok za vlaganje prošnje pa je zapadel že pred šestimi meseci, t. j. novembra 1963!

2) Da nismo proti pametnim iniciativam, priča dejstvo, koliko naših ljudi se udeleži prireditve Briškega Griča. Seveda je nespametno zahtevati, da bi se morali

v imenu kulture udeležiti vsakega plesa (na žalost je delovanje Briškega Griča zlasti v tem, saj letos priredi kar tri plesne, vsakega po tri dni skupaj), ki slovenske kulture vsaj ne bogati, gotovo pa mladim jemlje smisel za prosvetno, versko in kulturno delo.

3) O šoli v Korencah je pa prav, da se pove jasna beseda! Ko so jo pred leti gradili, so bili v tem vsi složni. Samo g. Stekar je verjetno že takrat računal, da bo poslopje kdaj njegovo po pravilu: kar je na moji zemlji, to je moje. Zato ni hotel prodati tega prgišča zemlje odboru, ki je šolo gradil. Seveda se je potem obnašal kot gospodar zemljišča. Res je, da je delnice pošteno izplačal, toda vedeti je treba, da je cena stavbe zrastle, saj je pred leti stala opeka osem lir kos, sedaj pa stane dvajset. In vse delo? Koliko se je naredilo brezplačno!

4) Mi odklanjamo podtalno in hinavsko delo proti Briškemu Griču. Dvomimo pa, če oni tako ravna do nas. Dejstvo je, da so pred časom prišli gospodje iz Gorice do gospodarja, ki nam daje v najem malo dvoranico na Križišču, in mu ponujali veliko večjo najemnino, če nas spodi ven in da njim dvoranico. Je tako ravnanje pošteno in vredno ljudi, ki trdijo, da so strpni do vseh?

5) Pri nas ni politike! Pri društvu in odboru »Za Števerjan« je samo in izključno mladina, ni politikov, zato taki očitki nimajo nobene podlage. Pri nas ni v odboru šestdesetletnikov, ki jim je politika življenjsko veselje in opravilo!

6) »Mi smo ljudje s širokim gledanjem«, tako pišejo o sebi. Lastna hvala, cena mala! Mi gremo na vaše prireditve, če so solidne. Ko je gostovalo Narodno gledališče v Gorici, je bilo včasih pri »Zlatem pajku« več naših ljudi kot drugih. Vi se pa nas iz Borovcev bojite in prav tako Katoliškega doma v Gorici, kot bi bila ta dva kraja okužena in škodljiva za slovensko zavest naših ljudi.

Povemo zato pisecem »pisma« še enkrat, da števerjanska mladina, ki vodi svoje organizacije in se v njih izživlja, ne vodi politike in jo prepušča starejšim ter bolj izkušenim! Kar ta mladina hoče, je ostati zvesta svojim krščanskim načelom in

TRŽAŠKE NOVICE

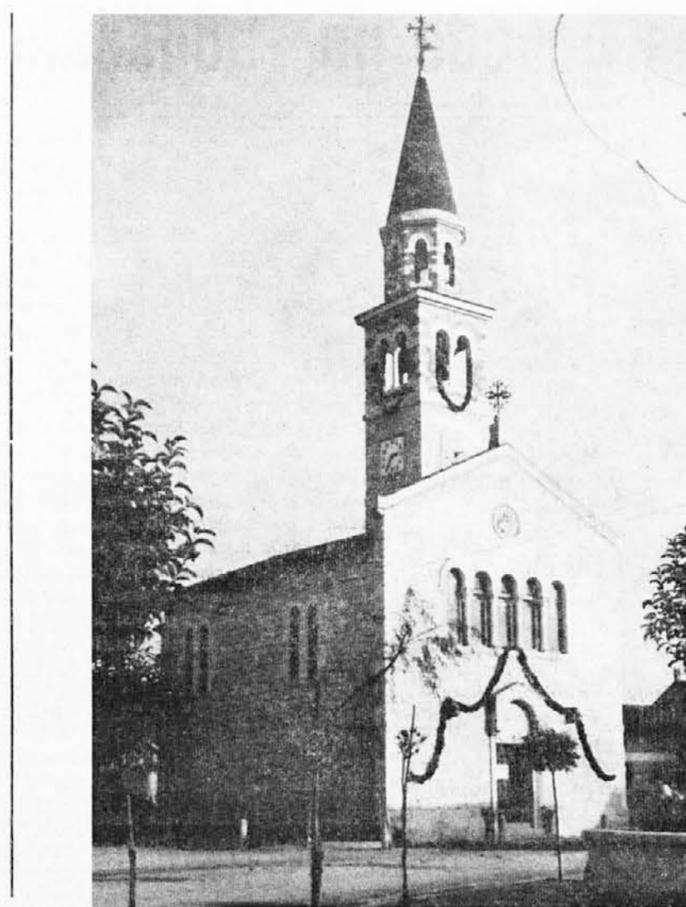
Literarni večer v Trstu

Prejšnjo sredo, 22. julija zvečer, je bilo v prostorih Slovenske prosvete, ul. Donizetti 3 literarno srečanje naših pesnikov in pisateljev iz Trsta, Gorice, Rima, Dunaja ter celo iz Buenos Airesa. Svoja dela so predstavili izbranemu občinstvu (okrog 50 udeležencev) sledeči literati: Aleksej Markuža, Franc Jeza, Milena Merlak-Detela, Lev Detela, Rafko Vodeb, Zorko Simčič, Ljubka Sorli, Vinko Beličič in Stanko Janežič. Ves večer je potekel v toplom ozračju, mnogi od udeležencev so pa to vzdušje poneli nato še s seboj k »Forstus«, kjer se je srečanje ob kozarcu rujnega nadaljevalo v pozne večerne ure, vse pa utrdilo v prepričanju, da take vrste sestanki lahko mnogo pripomorejo k naši zamejski medsebojni povezanosti.

Zlatomašnik Jožef Kocijan v Bazovici

Prejšnjo nedeljo — na praznik farne zavetnice Marije Magdalene — je naš vaščan č. g. Jožef Kocijan zapel pri nas zahvalno zlato mašo.

Dne 12. julija 1914 je 26-letni novomašnik stopil prvič pred oltar sv. Marije Magda-

V nedeljo, 9. avgusta bo tradicionalni praznik »Marije Snežnice« v Doberdobu. Zvečer ob 20.30 Marijina procesija s svečami, petjem, govorom in prizor o »Svetogorski Kraljici«.

Izredna korijera bo peljala za to priložnost iz Gorice ob 19. s Travnika; ustavljal se bo na Pevmskem mostu, Podgori, Standrežu, Sovodnjah in Gabrjah (povsod pred cerkvijo). Vpisovanje pri g. Kleindinstu v Gorici.

slovenstvu ter se ne udingati nikomur, ki bi jo rad izbral za svoje sebične ali nepošteno namene. In ne bo nikoli menjala svojih znakov, kot jih nekateri od Briškega Griča, ko na željo goriških italijanskih gospodov namesto tradicionalnih rdečih kravat obesijo v gumbnico plave trakove!

Bliza se tretje zasedanje II. vaticanskega koncila

Na tretjem zasedanju II. vaticanskega koncila bo prišlo na vrsto šest osnutkov. Prej jih je bilo 13, a so jih v zadnjem času pripravljale komisije zreducirale na šest. Ti osnutki so: Cerkev, dušnopastirsko poslanstvo škofov, ekumenizem Cerkev, laiški apostolat, razodetje in odnos Cerkev do sodobnega sveta. Ostalih šest dosedanjih osnutkov je dobilo značaj predlogov (propositiones), o katerih bodo koncilski očetje odločili z glasovanjem brez predhodnega razpravljanja. To so bivši osnutki o vzhodnih cerkvah, o misijonih, o redovništvu, o duhovnikih in duhovniški vzgoji ter katoliškem solstvu.

Od šestih osnutkov, s katerimi se bo moral koncil še baviti, so trije potrebni še temeljitega razpravljanja: razodetje, laiški apostolat, odnos Cerkev do sodobnega sveta. V tem zadnjem osnutku bo govora o narodih v razvoju, o podhranjenosti nekaterih ljudstev, o atomskem orožju, kako ohraniti mir.

Ostali trije osnutki (Cerkev, škofje, ekumenizem) so bili že temeljito obdelani v teku drugega zasedanja koncila lansko leto. Upanje je, da bodo kmalu sprejeti v dokončni obliki.

Pravijo, da bo osnutek o Cerkvju potrdil zborni (kolegialni) značaj škofovske službe. Iz osnutka o ekumenizmu je bilo izločeno razpravljanje o Judih, o velikih enoboštvenih verstvih ter o svobodi vesti. O Materi božji bo govora v zvezi s Cerkvijo.

MANUFAKTURNA TRGOVINA PERTOT, Trst, ul. Ginnastica 22, sprejme 15-letno deklet. Tel. 95998.

OBVESTILA

SPREGLED OD ZDRŽKA V PETEK, 14. AVGUSTA

Goriški nadškofijski urad sporoča: Pevzvišeni goriški nadškof, v moči pooblastil, ki jih ima od sv. stolice, daje za v petek, 14. avgusta spregled od zdržka mesnih jedi.

ODPRTO je vpisovanje v dekliški vzgojni zavod sv. Družine v Gorici in v zavod šolskih sester v Trstu, ul. delle Doccie 38. — Interesenti naj se čim prej zglasijo pri vodstvu enega ali drugega zavoda.

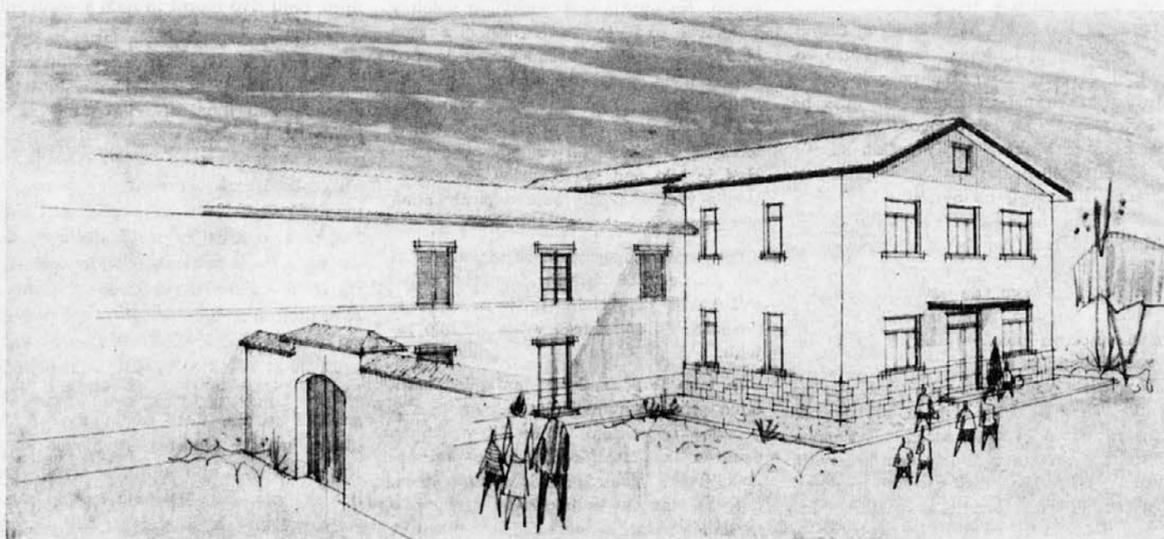
DAROVI

Za Mladinski dom v Bazovici: g.a. Sardelli 1250, Vincenc Križmančič 10.000, Mirko Opelt 2.000, g.dč. iz Trsta 49.000 lir. Bog povrni!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 30, osmrtnice L 50, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

MLADINSKI DOM ANTON MARTIN SLOMSEK V BAZOVICI
Dela dobro napredujejo. V prvi polovici avgusta bo stavba pokrita